

POSTANOWIENIE

Dnia 3 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

po rozpoznaniu w Izbie Karnej
w dniu 3 marca 2025 r.,
wniosku pełnomocnika oskarżycieli subsydiarnych
w przedmiocie wyłączenia sędziów Sądu Najwyższego: A.D., S.S. i M.M.
od rozpoznania sprawy o sygn. II KK 362/24,
na podstawie art. 42 § 4 zdanie pierwsze k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art.
40 § 1 pkt 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wyłączyć sędziów Sądu Najwyższego: A.D., S.S. i M.M. od udziału
w sprawie o sygn. akt II KK 362/24.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie w dniu 21 lutego 2024 r., sygn. akt VIII AKa 212/23, uchylił wyrok Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie z dnia 1 lutego 2023 r., sygn. akt V K 193/20 i umorzył postępowanie na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. Po wniesieniu kasacji przez pełnomocnika oskarżycieli subsydiarnych A.S. i R.K., który to zaskarżył wyrok sądu odwoławczego w całości, akta sprawy przekazano Sądowi Najwyższemu. Sprawa ta zarejestrowana została pod sygnaturą II KK 362/24 i przydzielona do referatu sędziego Sądu Najwyższego M.M.. Postanowieniem z dnia 3 października 2024 r. nie uwzględniono wniosku

pełnomocnika oskarżycieli subsydiarnych o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego M.M. od udziału w sprawie sygn. akt II K 362/24.

Zarządzeniem z dnia 21 stycznia 2025 r. (k. 67 akt SN) wyznaczono skład orzekający i termin rozprawy kasacyjnej. Z dokumentu tego wynika, że do rozpoznania sprawy w dniu 5 marca 2024 r. wyznaczono sędziów Sądu Najwyższego: M.M., A.D. i S.S. W piśmie datowanym na dzień 4 lutego 2025 r. pełnomocnik oskarżycieli subsydiarnych wniósł o wyłączenie od rozpoznania sprawy Sędziów Sądu Najwyższego: M.M., A.D. i S.S., odwołując się przy tym do treści art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 4 k.p.k. względnie 40 § 1 pkt 1 k.p.k.

W uzasadnieniu tego wniosku jego autor wskazał, że jednym z zarzutów wniesionej przez pełnomocnika kasacji jest zarzut wydania wyroku przez sąd niewłaściwie obsadzony, co stanowi bezwzględna przyczynę odwoławczą wskazaną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a polegającą na udziale w wydaniu wyroku sędziów Sądu Apelacyjnego X.Y. i X.1Y.1 oraz sędziego X.2Y.2 delegowanej do Sądu Apelacyjnego, wszystkich powołanych na podstawie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa podjętej w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), a zatem w tożsamej procedurze, w której powołano sędziów Sądu Najwyższego wyznaczonych obecnie do rozpoznania kasacji. We wniosku, poza wspomnianą kwestią, odwołano się także do okoliczności dotyczących poszczególnych sędziów Sądu Najwyższego. I tak, w odniesieniu do SSN M. M. występujący z wnioskiem poza wskazaniem wadliwości procedury nominacyjnej wspomniał również, że sędzia ten powołany został do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, nadto poparł kandydaturę sędziego X.1Y.1 na członka Krajowej Rady Sądownictwa, który to sędzia był w składzie wydającym zaskarżone kasacją orzeczenie. Odnośnie do S. S., pełnomocnik oskarżycieli subsydiarnych jako dodatkową okoliczność mogącą świadczyć o braku jego bezstronności wskazał na publiczne oświadczenia tego sędziego, w których opowiadał się za legalnością powołania Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. Co do SSN A. D. natomiast zastrzeżenia wnioskodawcy wzbudziła „ponadstandardowa szybkość” jej kariery w strukturach wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek pełnomocnika oskarżycieli subsydiarnych należało uwzględnić.

W przedmiotowej sprawie kluczowe znaczenie mają okoliczności związane z powołaniem A.D., S.S. i M.M. na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3). Bez wątpienia okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziów Sądu Najwyższego przez te osoby, w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa ukształtowaną na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3) prowadziłyby - gdyby sędziowie ci zasiadali w składzie rozstrzygającym sprawę - do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 konwencji o ochronie praw człowieka, standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ale także do przyjęcia, że sąd z ich udziałem będzie sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka konkluzja wynika zarówno z dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jak i Sądu Najwyższego (por. orzeczenia ETPC w sprawach: Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga 43447/19, Dolińska – Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, skarga 49868/19 oraz Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce, skarga 1469/20; uchwała połączonych trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/2020, OSNK 2020, z. 2, poz. 7; uchwała SN z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; postanowieniach Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 13 października 2021 r. II KO 30/21; z dnia 28 września 2022 r., IV KK 333/22; z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22). Wobec faktu, że szerokie uzasadnienie w tym zakresie zawarto w uzasadnieniach tych orzeczeń ponowne przytaczanie szczegółowej argumentacji jest zbędne, tym bardziej, że obecny skład Sądu Najwyższego w całości argumenty te podziela i uznaje je za własne. Już zatem ta okoliczność, z uwagi na wystąpienie skarżącego, który domaga się wyłączenia sędziów A.D., S.S. i M.M. od rozpoznania sprawy, musi skutkować ich wyłączeniem od rozpoznania sprawy kasacyjnej, tak aby Polska nie ponosiła odpowiedzialności odszkodowawczej za naruszenie art. 6 ust. 1 konwencji,

co jest bardzo prawdopodobne uwzględniając dotychczasową linię orzeczniczą ETPC.

Nie ulega też wątpliwości, że orzekanie przez tych sędziów w przedmiocie kasacji, w której podniesiony został m.in. zarzut uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. z uwagi na udział w składzie orzekającym osób powołanej na urząd sędziego sądu powszechnego w tym samym, niekonstytucyjnym trybie, a więc na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy o KRS z 2017 r., nie tylko pozwala na powzięcie wątpliwości co do zachowania przez niego bezstronności w tej konkretnej sprawie (*iudex suspectus*), ale musi skutkować wyłączeniem z urzędu na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. Przepis ten określa, że sędzia jest z mocy prawa wyłączony od udziału w sprawie, jeżeli sprawa dotyczy tego sędziego bezpośrednio. Ratio legis tego przepisu sprowadza się do odsunięcia od sprawy sędziego, w sytuacji, gdy jej rozstrzygnięcie wpływa na sferę jego praw i obowiązków. Nie chodzi przy tym jedynie o tak ewidentne przypadki, gdy sędzia jest stroną procesową, która *ex definitione* ma interes prawny w korzystnym dla siebie rozstrzygnięciu, ale o każdy przypadek, gdy sprawa dotyczy sędziego bezpośrednio. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podnosi się, że "trudno o bardziej jednoznaczny przypadek tego rodzaju sytuacji niż ten, w którym sędzia Sądu Najwyższego powołany w niekonstytucyjnym trybie, ma orzekać o wyłączeniu od rozpoznania kasacji osoby powołanej również z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa nie będącej organem tożsamym z tym, który przewidziany jest w art. 187 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej" (zob. postanowienie SN z dnia 31 stycznia 2025 r., V KK 433/24).

Mając powyższe na uwadze koniecznym stało się wyłączenie wskazanych w sentencji postanowienia osób ze składu Sądu Najwyższego, tak jak i nie powinni być wyznaczani do takiego składu inni sędziowie wadliwie konstytucyjnie powołani.

[WB]

r.g.

